

Rafaelovo působení jako velikonoční imaginace

Michaela Glöckler

Působení Rafaela-Merkura popsal Rudolf Steiner obsáhlým způsobem na podzim 1923 ve *velikonoční imaginaci*. Líčí zde roční koloběh jako praobraz každého léčebného procesu. To, co vznikne v jednom ročním období jako jednostrannost a tím i možnost onemocnění, se v jiném ročním období vyrovnává. Rudolf Steiner ukazuje, jak v pevném a tekutém živlu působí ahrimanské mocnosti a ve vzduchu a teple zase luciferské síly. Objasňuje, jak přírodní řád Boha Otce neustále vytváří harmonii, zdravé vyrovnání. V člověku je však tento vyrovnávající přírodní řád účinný jen v tělesnosti dané přírodou. Tu jsou „čerti“ jakožto v přírodě jednostranně působící luciferské a ahrimanské mocnosti vyrovnávání v nevědomě působící části lidské přirozenosti, tam, kde jsou bytostné články „inkarnovány“. Ovšem ve vědomém myšlenkovém, volním a citovém životě, tedy tam, kde jsou bytostné články „exkarno-vány“, tj. působí mimo tělo a musí být řízeny samotným člověkem, je člověk propuštěn do vlastní odpovědnosti a tím vystaven všemožným svodům jednostrannosti. Tyto jednostrannosti se mohou fixovat a bránit vyrovnávání. Člověk je odkázán na to, aby se vědomě učil obnovovat harmonii a přiznal si fakt rozmanitých možností omylu. Při tom nám velmi pomáhá Kristus. Kristus žije jako s člověkem spojený „Pán živlů“ a „Pán karmy“, který vede „knihu života“, v níž je zapsána každá „usilovná snaha“. On nesoudí, nýbrž pomáhá a „přináší spásu“. Přitom je Rafael jako „křesťanský Merkur“ jeho poslem, jenž v tomto smyslu inspiruje pracující společenství lékařů a terapeutů:

Ale teď, když člověk povystoupil do svobody, teď by měl právě pod vlivem své svobody odstranit ze světa ono hrozící nebezpečí, že by ho Ahriman připoutal k pozemským poměrům. Tato hrozba stojí před ním jako perspektiva budoucnosti. Tady však vidíme, že v pozemském vývoji se událo něco objektivního: mystérium Golgoty.

Mystérium Golgoty se neodehrálo jenom jako jednorázová událost. Muselo se sice včlenit do pozemského dění jako jednorázová, neopakovatelná událost, ale tato událost, toto mystérium Golgoty se přesto každým rokem pro člověka jistým způsobem obnovuje. Ten, kdo v sobě vyvine citlivost pro to, jak chce luciferská působnost tam nahoře zadusit fyzické lidstvo ve výparech kysličníku uhličitého a tam dole chce působnost ahrimanská natolik oživit vápencovou složku celé Země astrální deštěm, že by se v ní člověk nejprve sklerotizoval a nakonec rozpustil — kdo toto prohlédne, tomu mezi hrozbou luciferskou a ahrimanskou vyvstane postava Krista; postava Krista, jenž se osvobozuje z hmoty, Ahrimana má u svých nohou a vyvíjí se vzhůru z hlubiny ahrimanské působnosti, přičemž se na ni neohlíží, ale ji přemáhá, tak jako to bylo znázorněno tady [v Goetheanu] na malbách

a sochách. A bude vidět tohoto Krista, jak na druhé straně přemáhá to, co by chtělo od táhnout od Země jenom hořejší část člověka. Hlava oné postavy, jež vítězí nad Ahrimánem, hlava Kristova, se zjevuje s takovou fyziognomií, s takovým pohledem, s takovým výrazem tváře, že [vidíme, jak] byl tento výraz tváře a tento pohled vydobyt zápasem se silami Lucifеровými, s oněmi silami, jež by chtěly [lidstvo ze Země vytrhnout a] nechat [je] rozplynout se [v kosmu]. Tak před námi vyvstává postava Kristova, vtahující luciferskou moc do Země, stojící zpříma v oblasti Země, Kristus, jak se nám zjevuje každým rokem na jaře a jak si ho musíme představit: stojící na Zemi, již hrozí, že propadne Ahrimánovi, vítězí nad smrtí, vstávající z hrobu, pozvedající se jakožto Zmrtvýchvstalý k zjasnění, proměnění [pozemského lidství nebeskými silami], k němuž dochází převedením luciferských sil do pozemské krásy Kristovy tváře.

Tak se Kristus, vyvstávající před naším pohledem v oné podobě, kterou měl při zmrtvýchvstání, zjevuje mezi působností ahrimanskou a lucifer- skou jako velikonoční zjevení — velikonoční zjevení, které se tedy takto staví před člověka: zmrtvýchvstalý Kristus, nad nímž se nahoře vznášejí mocnosti luciferské a jenž dole stojí pevně na mocnostech ahrimanských. (...)

Ale když se pokusíme celou tu věc prožít a pochopit, bude ještě třeba ji jistou formou doplnit. Neboť všechno to, co tu můžeme spatřit — hrozba bytostí luciferských, hrozba bytostí ahrimanských — představuje, pravda, vnitřní podstatu přírodních sil, představuje tendence, jaké mají přírodní síly na jaře a směřující k létu, proti nimž se jako uzdravující síla staví léčivý princip vyzařující z Krista. Ale k živému pocitu toho všeho dospějeme, jestliže to celé, co jsme si popisovali, bude zpodobeno nejenom architektonicky a sochařsky a bude to stát před námi nejenom v tomto architektonickém a sochařském ztvárnění, ale jestliže se pak jednou v budoucnu ještě podaří přivodit také možnost postavit před toto sochařské zpodobení právě v době velikonoční živý dramatický děj — živý dramatický děj, v němž by vystoupily jmenovitě dvě hlavní postavy: člověk a Rafael.

Právě v prostoru vytvořeném těmito sochařskými formami a touto architekturou by bylo třeba, aby se odehrávalo jakési mysterijní drama — hlavní postavy: člověk a Rafael; Rafael s merkurskou holí, Rafael s tím vším, co souvisí s merkurskou holí. V živém umění působí všechno, ale opravdu všechno jako výzva; a v podstatě bychom nenašli sochařské dílo ani architekturu, která by si —je-li sama v sobě kosmicky pravdivá — nežádala to, co by se mělo umělecky dít uvnitř prostoru, jenž má tuto architekturu, toto sochařské ztvárnění. A v době Velikonoc by si tato architektura, tato skulptura žádaly zvláštní mysterijní drama, v němž by Rafael poučoval člověka o tom, v jakém smyslu ahrimanské a luciferské síly činí člověka nemocným a v jakém smyslu mu Rafael může poskytnout návod, jak rozpoznat uzdravující princip, velkou vesmírnou terapii, která žije v principu Kristově. A kdyby to všechno mohlo být dovedeno k úplnosti — neboťk tomu všemu byly v Goetheanu vytvořeny předpoklady — pak by se například kromě mnoha jiných věcí uskutečnilo i to, že všechno, co může do člověka vplynout z tajemství ahrimanských a luciferských, by právě o Velikonocích doznalo jakéhosi posvátného vyvrcholení. (...)

Pocitován je vesmírný léčitel, spasitel světa; pocitován je ten, jenž chtěl jako dárce spásy zrušit velkou nemoc zlého v pozemském světě. Neboť on, jak jsem to už často líčil, byl velkým terapeutem ve vývoji lidstva. A toto by bylo pocitováno, a jemu by byla

přinášena za obětí všechna moudrost, kterou my lidé můžeme mít o léčivých účincích. To je něco, co by se včlenilo do tajemství Velikonoc, do velikonočního kultu. Vyplynulo by to z toho, že bychom právě tento velikonoční kult slavili a vykonávali ve skutečnosti tak, že by se stal docela samozřejmým článkem v koloběhu roku. (...)

Všechno, co je možné se v této oblasti — abych tak řekl — naučit pod vlivem velkého učitele Rafaela, který je vlastně Merkurem v křesťanské terminologii a v křesťanském pojetí by měl nosit Merkurovu hůl — všechno, co je možné se v této oblasti naučit pod velkým učitelem Rafaellem, může dojít důstojného vyvrcholení jenom tím, že to bude vtajeno do velikonočního kultu; ten ovšem může obsáhnout ještě mnoho jiného, jak vám vylíčím v některé další rozpravě.